
Tapausesimerkkejä kuvailun laadusta

— Katri Riiheläinen, Kirjastopalvelu —

Kuvailun laatu - mitä se on?

Kaksi näkökulmaa

- 1) Kuvailukäytäntöjen yhtenäisyys
 - tapausesimerkkinä julkaisun sisällön avaaminen
- 2) Uusien, rakenteistettujen kenttien hyödyntäminen
 - haasteet ja hyödyt tapausesimerkein

Taustavoimana

Asiakkaan näkökulma - löydettävyys!

Käytäntöjen yhtenäisyys

Haasteita

- > ISBD-säännöt >< RDA ydinelementit
Tarkoista kuvailusäännöistä on siirrytty periaatteisiin ja vaihtoehtoihin ohjeisiin.
- > yhteiset ja erilliset kuvailuympäristöt

Ratkaisuja

- > yhteisesti sovitut toimintatavat
- > saavutettava ohjeistus
- > järjestelmäkehitys

Käytäntöjen yhtenäisyys.
RDA saattaa sallia
montakin toimintatapaa,
joita kuvailija voi soveltaa.

Tiedonhaku ja kuvailu
kulloiseenkiin
formaattiin tukevat
toisiaan.

Esimerkki: Julkaisun sisällön avaaminen

Sisällön avaamiseen on käytettävissä eri vaihtoehtoja ja yhdistelmiä:

- 505 0_ ‡a Yksinkertainen sydän -- Herodias.
- 505 00 ‡t Yksinkertainen sydän -- ‡t Herodias.
- 700 12 ‡i Sisältää (ekspressio): ‡a Flaubert, Gustave. ‡t Cœur simple, ‡l suomi.
- 700 12 ‡i Sisältää (ekspressio): ‡a Flaubert, Gustave. ‡t Hérodias, ‡l suomi.
- 740 02 ‡a Yksinkertainen sydän.
- 740 02 ‡a Herodias.

Osakohteet?

Gustave
Flaubert

YKSINKERTAINEN
SYDÄN
&
HERODIAS

Ongelma: nimekehaut

Kuvailu

505 0_ Ꞥa Lontoo -- Mustasukkainen mies -- Jono -- **Jätteitä** -- Tunnustus -- Odd -- Korvakoru.

700 12 Ꞥi Sisältää (ekspressio): Ꞥa Nesbø, Jo. Ꞥt Søppel, Ꞥl suomi.

Finna

Hakuehdot: (Nimeke/otsikko täsmälleen:Jätteitä)

RAJAA HAKUA ?

Verkossa saatavilla 1

SALLITUT KÄYTTÖTAVAT ▼

AINEISTOTYYPPI ▲

- ▼ Kuva 1
- Kuva 1

Näytetään 1 - 1 / 1

Jätteitä

 Kuva
1980–1999

Ongelma: nimekehaut

Kuvailu

100 1_ Ꞥa Kässä, Paavo, Ꞥe kirjoittaja.

245 10 Ꞥa Kyborgi nimeltä Mu ; Ꞥb Kyborgi nimeltä Ada / Ꞥc Paavo Kässä.

700 12 Ꞥi Sisältää (teos): Ꞥa Kässä, Paavo. Ꞥt Kyborgi nimeltä Mu.

700 12 Ꞥi Sisältää (teos): Ꞥa Kässä, Paavo. Ꞥt Kyborgi nimeltä Ada.

Finna

Ei tuloksia!

Haualla - (Nimeke/otsikko täsmälleen:Kyborgi nimeltä Ada) - ei löytynyt tuloksia.

Ongelma: moninkertainen kirjaaminen

- > 505 rakenteistettu sisältöhuomautus
- > 700 tekijä-teos -lisäkirjaukset
- > 740 nimekelisäkirjaukset

Melinda

Sisältö	Seura Kehnosti nähty kehnosti sanottu Pahinta päin ohoi Värahdyksiä yhä Miten sanoa.
Aineisto	Tekstiaineisto
Kieli	fin
Alkuteoksen kieli	fre
ISBN	■ 978-952-363-073-4 (kovakantinen)
Sisältää teokset	■ Sisältää (ekspressio): Beckett, Samuel. Compagnie, suomi. ■ Sisältää (ekspressio): Beckett, Samuel. Mal vu mal dit, suomi. ■ Sisältää (ekspressio): Beckett, Samuel. Worstward ho, suomi. ■ Sisältää (ekspressio): Beckett, Samuel. Stirrings still, suomi. ■ Sisältää (ekspressio): Beckett, Samuel. Comment dire, suomi.
Muu(t) tekijä(t)	■ Westerberg, Caj, kääntäjä.
Muut nimekkeet	■ Seura. ■ Kehnosti nähty kehnosti sanottu. ■ Pahinta päin ohoi. ■ Värahdyksiä yhä. ■ Miten sanoa.

KUMEA suosittaa - kuvailuohjeistus

Kumea suosittaa nimekehaun kattavaa, mutta moninkertaista kirjaamista välttävää yhdistelmää:

- 505 00 ‡t Yksinkertainen sydän -- ‡t Herodias.
- 700 12 ‡i Sisältää (ekspressio): ‡a Flaubert, Gustave. ‡t Cœur simple, ‡l suomi.
- 700 12 ‡i Sisältää (ekspressio): ‡a Flaubert, Gustave. ‡t Hérodiades, ‡l suomi.

Osakohteet?

Rakenteistettu kuvailu - uudet kentät

Haasteet

- > kenttien rakenne haastava
- > kenttien näkyminen tiedonhakijalle voi viedä aikaa
- > kenttien haettavuus voi viedä aikaa
- > ihmislueuttavuus?

Hyödyt

- > yhtenäistää kuvailua
- > helpottaa tiedonhakua pitkällä tähtäimellä
- > mahdollistaa datan jatkokäyttöä, pidentää sen elinikää
- > konelueuttavuus on käännettävissä ihmislueuttavaksi

Ongelmana on, että jo tiedonhakujärjestelmissä olevaa metadataa ei voida hyödyntää kattavasti johtuen tiedonhakujärjestelmistä.

Asiakasnäytöt pystyvät kääntämään kuvailun ymmärrettäväksi.

Esimerkki: musiikki

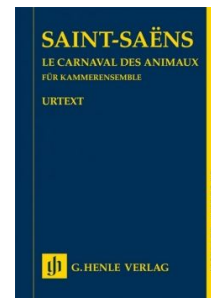
Kuvailu

Ennen: 650_7 #a orkesterimusiikki #x kamariorkesterit #z Ranska #y 1880-luku #2 musa

Nyt: 370 __ #g Ranska #2 yso/fin #0 [linkki]
382 01 #a kamariorkesteri #e 1 #t 1 #2 seko
388 1_ #a 1880-luku #2 yso/fin
655_7 #a orkesterimusiikki #2 slm/fin #0 [linkki]

Finna

Esityskokoonpano	kamariorkesteri (1). Esittäjäryhmiä: 1
Nuottiaineiston muoto	pienoispartituuri
Luontipaikka	Ranska
Luontiaika	1880-luku

Esimerkki: tekijän ominaisuudet

Kuvailu 245 00 ₺a Black enough : ₺b stories of being young & black in America / ₺c edited by Ibi Zoboi.

386 __ ₺m Ikä ₺n age ₺a **nuoret** ₺2 yso/fin ₺0 [linkki]

386 __ ₺m Etnisyys ₺n eth ₺a **afroamerikkalaiset** ₺2 yso/fin ₺0 [linkki]

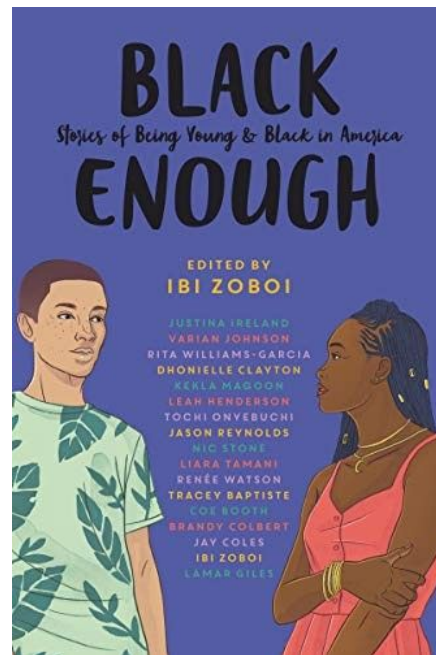
Finna

Aiheet

identiteetti
seksuaalinen identiteetti
rasismi

Tekijän ominaisuudet

nuoret
afroamerikkalaiset

Esimerkki: saavutettavuusominaisuudet

Kuvailu

341 0_ ₣a näköön perustuva ₣d kuvailutulkkaus ₣2 mts/fin

341 0_ ₣a kuuloon perustuva ₣b tekstitys kuulovammaisille ₣2 mts/fin

Melinda

Saavutettavuussisältö	kuuloon perustuva tekstitys kuulovammaisille mts/fin
	näköön perustuva kuvailutulkkaus mts/fin
Huomautus saavutettavuudesta	Tekstitys kuulovammaisille: suomi

Finna

toistaiseksi ei näkyvissä, haettavissa

Kiitos!

— Katri Riiheläinen, Kirjastopalvelu —
